

A co ještě najdete na Větruši? / What else can be found at Větruše? / Was finden Sie noch auf Větruše?

- Vyhlídkovou věž a dalekohled
- Dětský koutek
- Zrcadlové a přírodní bludiště
- Výletní restauraci
- Sportoviště

- Observation tower and a telescope
- Children's corner
- Mirror labyrinth and maze
- Leisure restaurant
- Sports ground

- Aussichtsturm und Teleskop
- Kinderecke
- Spiegel- und Naturlabyrinth
- Ausflugsrestaurant
- Sportareal

Větruše

Informační středisko města Ústí nad Labem / Information centre of the city of Ústí nad Labem / Infozentrum der Stadt Ústí nad Labem

Hradiště 9, 400 01 Ústí nad Labem
Tel.: +420 475 220 233, E-mail: info.stredisko@mag-ul.cz
www.usti-nad-labem.cz

Projekt Větruše – dominanta Ústí nad Labem byl spolufinancován EU a z prostředků Ústeckého kraje. / Větruše Project – the landmark of Ústí nad Labem was co-funded by the EU and the Ústí Region. / Das Projekt Větruše – die Dominante von Ústí nad Labem wurde von EU und mit den Mitteln der Region Ústí nad Labem finanziert.

6 Rostliny a živočichové / Flora and fauna / Pflanzen und Tiere

Původní a současné porosty rostlin

Původními porosty na labských stráních a v okolí Ořechovky jsou dubohabrové háje, květnaté bučiny a teplomilné doubravy. Na místo původních porostů jsou vysazovány ekonomicky výhodnější druhy, např. smrk, borovice a modřín. Lesy na labských stráních mají především funkci půdoochrannou. Nepěstují se tedy pro dřevo, ale aby zabránily erozi (uvolnění a odnosu) půdy hlavně vodou.

Živočichové

Savci – Můžete vidět plšika lískového, veverku obecnou, která patří mezi zvláště chráněné ohrožené druhy, hranostaje, kunu lesní, lišku obecnou, srnce či prase divoké.

Ptáci – V roklich hnízdící krkavec velký, na obloze je často vidět silueta káněte lesního. Kromě těchto velkých ptáků můžete vidět nebo uslyšet i ptáky drobnější, např. lejska šedého, chocholouše obecného a další.

Plazi – Také na území labských strání jsou lokality, na kterých žije náš nejhojnější had užovka obojková.

Bezobratlí – V oblasti, kterou stezka prochází, bylo popsáno 40 druhů motýlů. Hojně rozšířenými jsou také mravenci, kterých zde bylo popsáno 11 druhů.

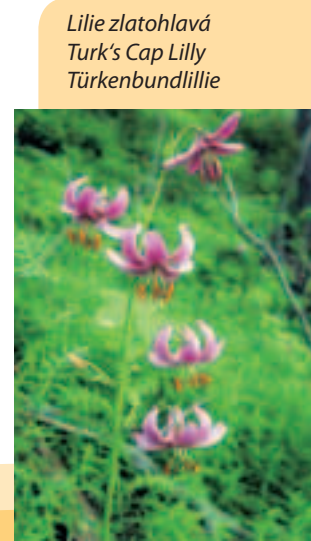
Original and current plant overgrowths

Original overgrowths can be found on the meadows of the River Labe and along the River Ořechovka there are oak and hornbeam groves, flowery beechwoods and thermophilic oak woods. Instead of original overgrowths, more cost-effective species are being planted, for example, spruces, pines and larches. Forests on hills of the River Labe basin particularly protect the soil. So they are not grown for timber, but to prevent erosion (loosening and washing away of soil) mostly by water.

Fauna

Mammals – you can see the Common Dormouse, Red Squirrel, which belongs among particularly protected endangered species, Nearctic Armine, Beech Marten, red fox, deer or wild pigs.

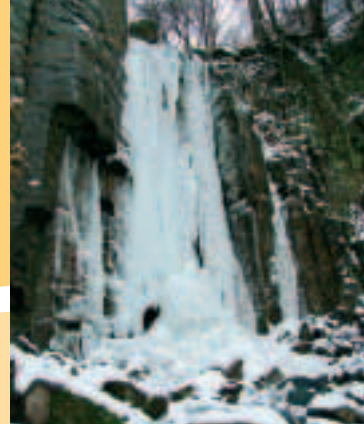
Birds – in gorges nests the Magpie Raven, in the sky you can often spot the silhouette of the Common Buzzard. Apart from these big birds you can also see or hear smaller birds, e.g. the Spotted Flycatcher, Crested Lark, and others.

Lilie zlatohlavá
Turk's Cap Lilly
Turkenbundlilie

Reptiles – Even on hills of the River Labe basin there are locations where you can spot our most frequent snake – the Grass Snake.

Invertebrates – 40 species of butterflies have been described in the area through which the trail runs. Ants, of which 11 species have been described, are also abundant here.

Vodopád v zimě / Waterfall in winter
Wasserfall im Winter

Die ursprüngliche und gegenwärtigen Pflanzenbestände

Zu den ursprünglichen Beständen auf den Elbflanken und in der Gegend um Ořechovka herum gehören Eichen- und Hagebuchenholz, sowie blumenreiche Buchenwälder und wärmeliebende Eichenforste. An Stelle von ursprünglichen Beständen werden ökonomisch günstigere Arten angepflanzt, wie z.B. Fichten, Kiefern und Lärchen. Die Wälder auf den Elbflanken haben vor allem eine Bodenschutzfunktion. Sie werden also nicht wegen der Holznutzung gepflanzt, sondern damit sie Bodenerosion (Ablösen und Abtragen) – vor allem durch Wasser – vermeiden.

Die Tiere

Die Säugetiere – Sie können die Haselmaus, das Eichhörnchen, das zu den besonders geschützten und bedrohten Arten gehört, den Hermelin, auch Füchse, Rehe oder Wildschweine sehen.

Die Vögel – Der in den Klüften nistende Kolkrabe, im Himmel kann man oft eine Silhouette des Mäusebussards sehen. Außer diesen großen Vögeln kann man auch kleinere Vögel sehen oder hören, wie z.B. Grauschäpper, Haubenlerchen und andere.

Die Kriechtiere – Auch im Gebiet der Elbflanken gibt es Lokalitäten, wo unsere häufigste Schlange Ringelnatter lebt.

Die wirbellosen Tiere – Im Gebiet, durch welches der Pfad führt, wurden 40 Schmetterlingsarten beschrieben. Häufig verbreitet sind auch Ameisen, von denen hier bereits 11 Arten beschrieben wurden.

7 Vaňovský vodopád na Podlešínském potoce a NPP Vrkoč / Vaňov waterfall on the Podlešínský Brook and the Vrkoč national natural monument / Vaňovský Wasserfall am Podlešínský Bach und Nationales Naturdenkmal Vrkoč

Vaňovský vodopád

Vaňovský vodopád je se svými 12 m nejvyšším v Českém středohoří. Velkolepý je pohled na zamrzlý vodopád v zimě, kdy se rozroste do

obdivuhodných rozměrů. Přebývá zde např. plž kamomil říční. U vodopádu je uváděno jediné naleziště praménky rakouské – Bythinella austriaca v severozápadních Čechách.

Národní přírodní památka Vrkoč – rostliny a živočichové

Běžné hájové a vlhkomilné rostlinné druhy a druhy typické pro suťový les mezi sebou ukrývají i několik chráněných ohrožených rostlin, např. lilii zlatohlavou, prvosenku jarní, lociku vytrvalou či snědek chocholíčnatý. Na této lokalitě byl také objeven endemit Českého středohoří (tzn. druh, který se nevyskytuje nikde jinde na světě) – jeřáb a také je odtud popsán lomikámen trsnatý vlnatý. Ze zvířeny je hojný výskyt mloka skvrnitého. Kromě něho žije na Vrkoči další noční živočich, tentokrát pták – výr velký.

Vaňovský waterfall

The Vaňovský waterfall with its 12 m height is the highest waterfall in the Bohemian Uplands. The view of the frozen waterfall in winter is imposing, when it grows to an admirable size. You can find here the snail Freshwater Limpet. Near the waterfall the only habitat of Bythinella austriaca is described in North Western Bohemia.

The Vrkoč national natural monument – flora and fauna

Current grove and moisture loving species and species typical of debris forests also hide several protected endangered plants, e.g. Turk's Cap Lilly, Cowslip, Lactuca perenis or Star of Bethlehem. The Bohemian Uplands boast the sole occurrence of a species in the whole world – the Bohemian Mountain Ash and the location also features – saxifraga rosacea subsp. steinmannii. Fauna is abundantly represented by the Fire Salamander. Apart from this species, Vrkoč also features a night animal, a bird this time – the Eurasian Eagle .

Vaňovský Wasserfall

Vaňovský Wasserfall ist mit seinen 12 m der größte im Böhmischem Mittelgebirge. Im Winter kann man einen herrlichen Ausblick auf den gefrorenen Wasserfall genießen, wenn er sich auf bewundernswerte Art und Weise ausbreitet. So lebt hier z.B. die Flussnapfschnecke. Am Wasserfall gibt

Vyhlička / Observation point / Aussichtsort

Vrkoč

es die einzige Fundstelle von der Österreichischen Quellschnecke in Nordwest Böhmen.

Nationales Naturdenkmal Vrkoč – Pflanzen und Tiere

Unter den alltäglichen Hain- und feuchtigkeitslebenden Pflanzenarten und Arten, die für Schluchtwälder typisch sind, verbergen sich auch einige geschützte bedrohte Pflanzen, wie z.B. die Türkenbundlilie, die bekannte Schlüsselblume, der Blaue Lattich oder Dolden-Milchstern. In dieser Umgebung wurde auch das Endemit des Böhmischem Mittelgebirges entdeckt (d.h. eine Art, die nirgendwo anders auf der Welt vorkommt), die Böhmischem Mehlbeere und auch der Rosen-Steinbrech wurde hier erwähnt. Was die Fauna betrifft, kommt hier Feuersalamander häufig vor. Außer ihm gibt es in Vrkoč ein weiteres nachtaktives Tier, diesmal einen Vogel – der Uhu.

8 Panorama Českého středohoří / The Bohemian Uplands skyline / Panorama des Böhmischem Mittelgebirges

Z upravené vrcholové plošiny jsou krásné výhledy do údolí Labe s hradem Střekovem, na Vysoký Ostrý a město Ústí nad Labem.

The top platform offers remarkable views of the River Elbe valley and the Střekov Castle, Vysoký Ostrý and the city of Ústí nad Labem.

Aus dem angepassten Laufsteg sind es wunderschöne Blicke ins Elbtal mit der Burg Schreckenstein, auf den Berg Vysoký Ostrý (Hohe Wostrey) und die Ústí nad Labem.

9 Geologie Vrkoče / Vrkoč Hill geology / Geologie von Vrkoč

Vrkoč je vynikající ukázkou sloupcovité odlučnosti čedičové horniny s uspořádáním sloupců do tvaru obráceného vějíře. Pro svou podobu pramene ženských vlasů dostal tento skalní útvar název Vrkoč.

Vrkoč is a remarkable example of a basalt rock column parting with columns arranged in an upside down fan. The similarity to a female lock of hair gave the name to the rock formation – Vrkoč (Roll of hair).

Vrkoč ist ein hervorragendes Beispiel einer säulenartigen Absonderung des Basaltgesteins mit einer fächerförmigen Säulenordnung. Wegen ihrer Ähnlichkeit mit weiblichen Haarsträhnen hat diese Felsenformation den Namen Vrkoč (Haarschopf) bekommen.

**Větruše
Ústí nad Labem**

Naučná stezka Větruše–Vrkoč

Nature Trail Větruše – Vrkoč / Lehrpfad Větruše – Vrkoč

• Areal Větruše	• Větruše Areal	• Areal Větruše
• Vyhličky	• Views	• Aussichten
• Vaňovský vodopád	• Vaňovský Watterfall	• Vaňovský Wasserfall
• Vrkoč	• Vrkoč	• Vrkoč

Naučná stezka Větruše – Vrkoč vede po zelené turistické značce z Větruše kolem Vaňovského vodopádu k úpatí Vrkoče ve Vaňově. Na této trase s řadou vyhlídek do Labského údolí a Českého středohoří dlouhé 4,5 km najdete celkem 9 zastavení s informačními tabulemi.

The nature trail Větruše – Vrkoč is marked in green tourist signs from Větruše passing the Vaňovský Waterfall to the foot of Vrkoč in Vaňov. The trail, 4.5 km in length, features 9 stops with information boards and a number of views of the River Labe basin as well as the Bohemian Uplands.

Der Pfad Větruše – Vrkoč führt auf der grünen touristischen Markierung von Větruše um den Vaňovský Wasserfall herum bis zum Bergfuß von Vrkoč in der Gemeinde Vaňov. Auf dieser 4,5 km langen Route mit einer Reihe von Aussichtsmöglichkeiten ins Elbtal (Labské údolí) und das Böhmisches Mittelgebirge finden Sie insgesamt neun Stellen mit Informationstafeln.

1 Historie stezky a objekt Větruše / History of the nature trail and Větruše / Geschichte des Pfades und das Objekt Větruše

Dnešní naučná stezka vede po trase turistické stezky realizované na přelomu 19. a 20. století Turistickým spolkem (Gebirgsverein). V rámci obnovy stezky v roce 2006 byla na mohyly památníku na Větruši slavnostně umístěna zrekonstruovaná pamětní deska Karlu Eichlerovi, zakladateli výše uvedeného turistického spolku a spoluzakladateli Větruše. Projekt obnovy stezky byl podpořen ze Státního fondu životního prostředí České republiky.

Legenda říká, že Laboň vystavěl roku 826 k ochraně proti nepřítelům hrad, který pojmenoval „Vitruš/Wittrusch“ na počest své manželky. Větruše, jak ji známe dnes, byla postavena koncem 19. století jako

výletní restaurace na hraně labského údolí nad městem. V roce 2005 byla budova nově zrekonstruována a v jejím okolí vyrostl nový volnočasový areál. V současnosti tak Větruše nabízí výletní restauraci s 30 m vysokou vyhlídkovou věží, sportovní areál, přírodní a zrcadlové bludiště.

The present nature trail runs along the tourist trail established at the turn of the 19th and 20th centuries by the Tourist Association (Gebirgsverein). As a part of the trail reconstruction project accomplished in 2006, a reconstructed plaque in memory of Karl Eichler, founder of the above-stated tourist association and a co-founder of Větruše, was inaugurated on the monument at Větruše. The trail reconstruction project was co-funded by the State Environmental Fund of the Czech Republic.

Legend says that Laboň had a castle built in 826 to protect himself from his enemies. The castle was named „Vitruš/Wittrusch“ in honour of his wife. Větruše, as we know it today, was built at the end of 19th century as an excursion restaurant on the edge of the River Elbe valley above the town. In 2005 the building was newly reconstructed and a new leisure area grew up there. At present Větruše can offer the excursion restaurant with 30 m high lookout tower, a sporting area, a natural and mirror maze.

Der heutige Lehrpfad führt auf der Strecke des touristischen Pfades entlang, der an der Wende des 19. und 20. Jahrhunderts von dem Gebirgsverein realisiert wurde. Im Rahmen der Pfaderneuerung im Jahre 2006 wurde eine umgestaltete Gedenktafel festlich für Karel Eichler an dem Denkmalhügel aufgestellt. Karel Eichler war sowohl der Gründer des obengenannten touristischen Vereins als auch der Mitbegründer von Větruše. Das Projekt der Pfaderneuerung wurde von Staatsfonds für Umweltschutz der Tschechischen Republik mitfinanziert.

Die Legende erzählt, dass Laboň im Jahre 826 eine Burg als Schutz gegen die Feinde errichtete, die er zu Ehren seiner Frau „Vitruš/Wittrusch“ nannte. Větruše, wie wir sie heute kennen, wurde Ende des 19. Jahrhunderts als Ausflugsrestaurant am Rande des Elbetal über die Stadt erbaut. Im Jahre 2005 wurde das Gebäude einer Rekonstruktion unterzogen und in seiner Umgebung ein neues Vergnügungsareal entstand. Gegenwärtig bietet Větruše ein Ausflugsrestaurant mit einem 30 hohen Aussichtsturm, ein Sportareal und ein Natur- und Spiegelabyrinth an.

Pomník Karla Eichlera
Karl Eichler Memorial
Karl-Eichler-Denkmal

2 Solní stezka a Humboldtova vyhlídka / The Salt Route and Humboldt's observation point / Der Salzpfad und die Humboldtshöhe

Solní stezka

Protože České země postrádají vydatnější ložiska soli, bylo jí třeba už od pravěku dovážet. Severozápadní Čechy byly zásobovány z ložisek v okolí saského Halle, a to zejména labskou vodní cestou. Větší část soli však bylo třeba dopravit dále do vnitrozemí Čech. Nejfrekventovanější pozemní cesta směřovala z Ústí k jihu přes řeku Bílinu, vystoupala vzhůru podél Větruše a odtud pokračovala na Hostovice, Milbohov a Stebno. Právě pro ni se dochovalo opět středověké označení Solní cesta. Ne nadarmo se tak dodnes jmenuje i ulice vedoucí z Větruše směrem na Soudný vrch.

Humboldtova vyhlídka

Krajinu Českého středohoří několikrát navštívil slavný německý přírodovědec a cestovatel Alexander von Humboldt (1769–1859). Na jeho počest byla také pojmenována vyhlídka na stezce – Humboldtova výšina (Humboldtshöhe). Vyhlídkou, obdobnou té dřívější Humboldtově se můžete potěšit, pokud odbočíte z naučné stezky a vydáte se cestou směrem k Nebeským schůdkům.

The Salt Route

As Bohemian lands were lacking in any abundant deposits, salt had to be imported from prehistoric ages. North-west Bohemia was supplied from the deposits around the Saxon town of Halle, particularly via the River Labe waterway. However, a much bigger part of the salt had to be transported further inland. The most frequently used ground road led from Ústí southwards across the River Bílina, it ascended passing Větruše and continued towards Hostovice, Milbohov and Stebno. Its medieval name, “Salt Route” came particularly from this section of the route. Not in vain, this name is still kept by the road running from Větruše towards Judgement Hill.

Humboldt's observation point

The Bohemian Uplands was visited several times by the famous German natural scientist and traveller Alexander von Humboldt (1769–1859). An observation point on the trail was also named in his honour – Humboldt's Height (Humboldtshöhe). You can enjoy observation point, similar to the former Humboldt's Height, turning from the nature trail and setting off the road branching leftwards to the Heaven's Stairs.

F.G. Weitsch
Portrét Alexandra Humboldta
Portrait of Alexander von Humboldt
Porträt von Alexander von Humboldt

Der Salzpfad

Da das tschechische Land einen Mangel an Salzablagerungen hat, musste das Salz schon seit Urzeiten importiert werden. Nordwestliches Böhmen wurde von den Ablagerungen in der Nähe des sächsischen Halle vor allem über den

Labské údolí
River Labe Basin / Elbetal

Die Humboldtshöhe

Der berühmte deutsche Naturforscher und Reisende Alexander von Humboldt (1769–1859) besuchte mehrmals die Landschaft des Böhmisches Mittelgebirges. Zu seinen Ehren wurde auch ein Aussichtspunkt am Pfad benannt – Humboldtshöhe. Über den Aussichtspunkt, der dem früheren Humboldtshöhe ähnlich ist, können Sie sich freuen, wenn Sie vom Lehrpfad abbiegen und sich auf den Weg nach links in Richtung Himmelsstiege (Nebeské schůdky) begeben.

3 Výhled na hrad Střekov a Masarykova zdymadla / View of the Castle Střekov and Masaryk Sluices / Aussicht auf die Burg Střekov und die Masaryk-Schleuse

Hrad Střekov

Hrad Střekov byl budován od roku 1316 rytířem Peškem z Veitmile k obraně labské obchodní stezky a k vybírání cla. Roku 1685 byl hrad zcela spálen a zbořen a následně zpuštěl. Romantickou zříceninu hradu obdivovala řada umělců jako W. Goethe, Th. Körner, R. Wagner, K. H. Mácha, malíři L.A. Richter, E.G. Doerell, C.R. Croll a Antonín Pucherna.

Masarykova zdymadla

Vodní dílo Střekov – zdymadla a jez – bylo postaveno pro zajištění splavnosti řeky Labe k přepravě velkých objemů zboží a pro využití energie vody k výrobě elektřiny. Stavba zdymadla byla započata v roce 1923 a stavba elektrárny o 8 let později. Architektonické řešení stavby navrhl František Vahala.

Castle Střekov

Building work on Castle Střekov was commenced in 1316 by knight Pešek of Veitmile to protect the River Labe trade waterway and to collect a toll. In 1685, the castle was completely burnt and torn down. This was followed by years of deterioration, turning it into a ruin. The romantic ruins of the castle were admired by a number of artists such as W. Goethe, Th. Körner, R. Wagner, K. H. Mácha, painters L.A. Richter, E.G. Doerell, C.R. Croll and Antonín Pucherna.

Masaryk Sluices

The Střekov waterworks – the sluices and weir – were built to ensure navigability of the River Labe to transport large amounts of goods and to utilise the water energy to generate power. Construction work commenced in 1923, that of the power plant 8 years later. The architectural design was developed by František Vahala.

Die Burg Střekov

Die Burg Střekov wurde seit dem Jahre 1316 vom Ritter Pešek aus Veitmile zum Schutz des Elbgeschäftspfad und zum Zollerheben gebaut. Im Jahre 1685 wurde die Burg völlig niedergebrannt, verwüstet und anschließend verfiel sie. Die romantische Burgruine wurde schon von einer Reihe Künstler bewundert wie z.B. von J. W. Goethe, Th. Körner, R. Wagner, K. H. Mácha, vom Maler L.A. Richter, E.G. Doerell, C.R. Croll und Antonín Pucherna.

Masaryk-Schleuse

Das Wasserwerk Střekov – Schleuse und Wasserwehr – wurde zum Sicherstellen der Elbschiffbarkeit gebaut vor allem wegen dem Transport von großen Warenvolumen und zum Nutzen der Wasserenergie bei der Elektrizitätsherstellung. Der Bau von Schleusen begann im Jahre 1923 und das Wasserkraftwerk dann 8 Jahre später. Die architektonische Lösung des Baus wurde von František Vahala vorgeschlagen.

4 Invazní (nepůvodní) rostliny / Invasive (derived) plants / Invasive (unursprüngliche) Pflanzen

Původními porosty na labských stránách a v okolí Ořechovky jsou dubohabrové háje, květnaté bučiny a teplomilné doubravy. Vlivem lidské činnosti se

Sutě / Debris / Geröll

však změnila druhová, prostorová a věková skladba místních porostů. Rozšířenou invazní rostlinou, kterou můžete podél naučné stezky spatřit je např. trnovník akát, borovice vejmutovka, borovice lesní, pajasan žláznatý, netykavka malokvětá či křídlatka.

The original overgrowth on the meadows on the hills of the River Labe basin and in the vicinity of Ořechovka features oak and hornbeam groves, flowery beechwoods and thermophilic oak woods. However, the sort, and age structure of local overgrowths have changed as a result of human activities. Successful in invading are particular species quick in growth and spread. Rather wide-spread invasive plants, that can be seen on the trail, are g.e. Black Locust, Eastern White Pine, Scotch Pine, Tree of Heaven, Small Balsam or Knotweed.

Zu den ursprünglichen Beständen auf den Elbflanken und in der Gegend um Ořechovka herum gehören Eichen- und Hagebucheholz, sowie blumenreiche Buchenwälder und wärmeliebende Eichenforste. Allerdings durch den Einfluss der menschlichen Tätigkeit veränderte sich die Art-, Raum- und Alterszusammensetzung der lokalen Bestände. Die verbreiteten invasiven Pflanzen, die Sie auf dem Lehrpfad entlang sehen können, sind z.B. Falsche Akazie, Weymouths Kiefer, Waldkiefer, Götterbaum, Kleines Springkraut und Staudenknöterich.

5 Sutě / Debris / Geröll

Sutě vznikají mechanickým zvětráváním skal a jejich zřícením vlivem zemské gravitace, jsou roztroušené po celém Českém středohoří. Činnost rostlin a živočichů se ze sutě bez života stává suťový les.

Such debris originates from the mechanical decomposition of rocks and their shedding as a result of Earth's gravity and can be seen throughout the whole Bohemian Uplands. The lifeless debris turns into a debris forest as a result of the actions of plants and animals.

Das Geröll entsteht durch mechanisches Felsenverwittern und durch ihr Umstürzen auf Grund der Erdegravitation. Es ist im ganzen Böhmisches Mittelgebirge verstreut. Durch die Wirkung der Pflanzen und der Tiere wird das leblose Geröll zu einem Schluchtwald.

Výr velký / Eurasian Eagle / Uhu